”Palkkioista ei käytännössä voi neuvotella, kustantamot sanelevat” – tuloksia freelance-kustannustoimittajien palkkiokyselystä 2025

Tietoa kyselystä

Journalistiliiton jäsenyhdistykset Helsingin Seudun Journalistit ja Suomen freelance-journalistit toteuttivat alkusyksystä 2025 ensimmäistä kertaa freelance-kustannustoimittajien palkkiokyselyn. Kysely kohdistui tammi–kesäkuun 2025 töihin ja palkkioihin.

Kyselyyn tuli 17 vastausta. Siihen vastasi niin pää- kuin sivutoimisia freelance-kustannustoimittajia. Kyselyyn vastattiin nimettömästi. Kysely toteutettiin verkkolomakkeella, jonka linkki oli Helsingin Seudun Journalistien, Suomen freelance-journalistien ja Suomen Journalistiliiton jäsenkirjeissä. Myös esimerkiksi Kustannustoimittajat ry markkinoi kyselyä. Vastausaika oli 25.8.–22.9.2025.

Kyselyn avulla Journalistiliitto ja sen jäsenyhdistykset voivat ajaa freelance-kustannustoimittajien asioita paremmin. Kyselystä saadaan tietoa, jota voidaan käyttää alan neuvotteluissa ja kaikkien freelance-kustannustoimittajien edunvalvonnassa. Jatkossa tarkoituksena on lähettää freelance-kustannustoimittajien palkkiokysely vuosittain, jotta saadaan pidemmän aikavälin tietoa alan freelancereiden ansiotasosta ja sen kehityksestä.

Kyselyn vastaajat

Vastauksia tuli kaikkiaan 17. Viisi vastaajaa kertoi työskennelleensä tammi-kesäkuussa 2025 päätoimisesti freelance-kustannustoimittajana. Kaksi kertoi työskennelleensä enimmäkseen freelance-kustannustoimittajana, mutta tehneensä myös muita töitä. Neljä vastasi työskennelleensä sivutoimisesti freelance-kustannustoimittajana, mutta tehneensä pääasiassa muita töitä. Yhdellä työt jakaantuivat tasan freelance-kustannustoimittamisen ja muiden töiden välillä. Lopuilla tilanteet vaihtelivat: freelance-kustannustoimittamisen lisäksi oli esimerkiksi työttömyyttä tai työsuhteista kustannustoimittajan työtä. Yksi vastaajista ei ollut tehnyt alkuvuonna 2025 lainkaan kustannustoimittajan töitä.

Vastaajista kolme kertoi olevansa 26–35-vuotiaita, kuusi 36–45-vuotiaita, kolme 46–55-vuotiaita, neljä 56–65-vuotiaita ja yksi vähintään 66-vuotias. Alle 25-vuotiaita vastaajien joukossa ei ollut. Kahdella vastaajalla oli työkokemusta kustannustoimittamisesta alle 5 vuotta, viidellä 5–10 vuotta, kolmella 11–20 vuotta, kuudella 21–30 vuotta ja yhdellä 31 vuotta tai enemmän.

Palkkiot ja ansiotaso

Kustannustoimittamisesta tammi-kesäkuussa 2025 saadut palkkiot jäivät kyselyn vastaajilla pääosin alle 10 000 euroon. Vain kaksi vastaajaa kertoi saaneensa vuoden alkupuoliskolla palkkioita 10 001–15 000 euron edestä ja yksi vastaaja 15 001–20 000 euron edestä. Yli puolet eli yhdeksän vastaajaa kertoi palkkioiden määräksi 5 001–10 000 euroa, kaksi 1 001–5 000 euroa ja kolme alle 1 000 euroa.

Myös päätoimisilla kustannustoimittajilla tulot vaihtelivat hyvin paljon. Seuraavassa kuvaajassa näkyvät kaikkien vastaajien saamat palkkiot tammi-kesäkuussa 2025.

13. Tammi-kesäkuussa 2025 maksetut palkkiot yhteensä (ennen veroja).
17 vastausta

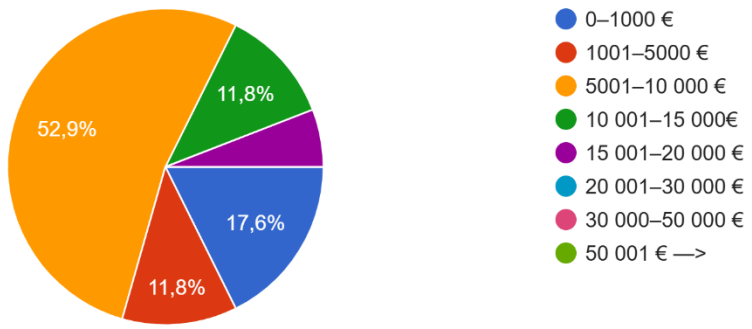

Kysyimme myös, miten tyytyväisiä vastaajat ovat tammi-kesäkuun 2025 ansiotasoonsa asteikolla yhdestä viiteen siten, että 1 on erittäin tyytymätön ja 5 erittäin tyytyväinen. Kukaan ei kertonut olevansa erittäin tyytyväinen, mutta kolme kertoi olevansa erittäin tyytymättömiä. Kaikkiaan tyytymättömiä oli selvästi enemmän kuin tyytyväisiä. Seuraavassa kuvaajassa näkyy vastaajien tyytyväisyys ansiotasoon asteikolla 1–5.

14. Miten tyytyväinen olet ansiotasoosi tammi-kesäkuussa 2025?
17 vastausta

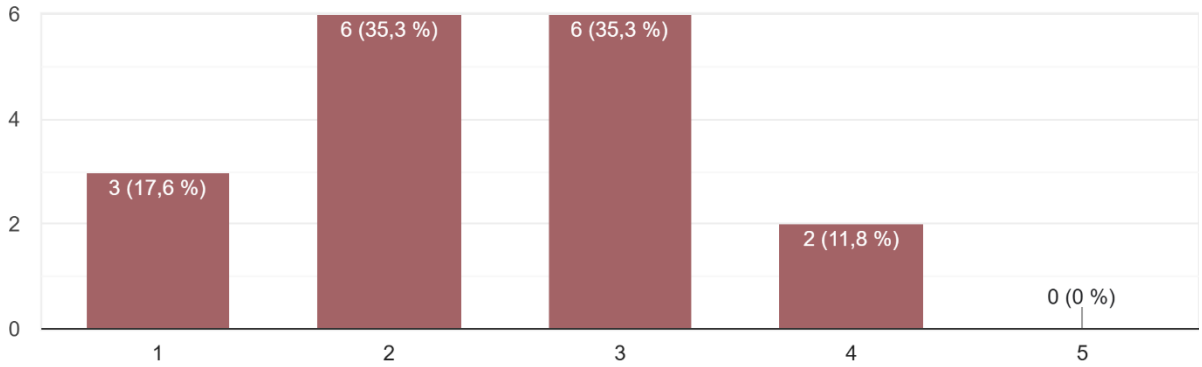

Kyselyn vastaajia pyydettiin erittelemään tammi-kesäkuussa 2025 maksetut palkkiot kotimaisesta kaunokirjallisuudesta, käännetystä kaunokirjallisuudesta, kotimaisesta tietokirjallisuudesta, käännetystä tietokirjallisuudesta, lasten- ja nuortenkirjallisuudesta sekä näytelmistä, sarjakuvista, runoista ja muista lajityypeistä. Vastaajamäärän vuoksi käsittelemme palkkiota vain yleisellä tasolla.

Kyselyssä ilmoitetut palkkioperusteet olivat vaihtelevia, eivätkä kaikki palkkiot ole vertailukelpoisia keskenään. Suuri osa palkkiotiedoista ilmoitettiin urakkapalkkioina. Joistain palkkioista kerrottiin merkki- tai sivumäärään perustuva kerroin. Eniten niitä ilmoitettiin käännöskirjallisuuden palkkioissa sekä oikolukemisessa. Sivumääräisiä palkkioita myös kritisoitiin, sillä taitolla on niihin suuri vaikutus.

Joihinkin töihin sisältyi lisätöitä tai kiirelisä, ja niistä korvauskäytännöt olivat kirjavia – tai välillä olemattomia. Pientä lisätuloa freelance-kustannustoimittajat voivat saada myös arvio- ja lausuntopalkkioista.

Kustantamot maksoivat kotimaisten kaunokirjojen toimittamisesta monenlaisia hintoja alle 700 eurosta reiluun 2 800 euroon. Eräs vastaaja oli saanut isommankin palkkion, mutta urakkahintaan kuului myös oikoluku ja esittelytekstin laadinta. Toisaalta pienempiinkin palkkioihin saattoi sisältyä lisätöitä. Kirjojen mitat toki vaihtelivat. Tyypillisesti palkkiot olivat nelinumeroisia ja jäivät vain parissa tapauksessa alle tuhanteen euroon.

Kotimaisen kaunokirjallisuuden oikolukupalkkiot olivat hyvin vaihtelevia, noin 0,8–2 euroa per sivu. Osa oli sovittu urakkapalkkioina, osa sivumäärään perustuen. Palkkioon saattoi sisältyä kiirelisä, hankalan työn lisä tai ääntämisohjeiden teko. Vaihtelusta kertoo esimerkiksi se, että eräs vastaaja kertoi saaneensa kotimaisen kaunokirjan oikoluvusta euron per sivu ja päälle kiirelisän, kun taas toinen vastaaja kertoi saaneensa euron per sivu siten, että se sisälsi kiirelisän.

Käännetyn kaunokirjallisuuden oikoluvusta ilmoitettiin joitain noin euron per sivu -palkkioita. Jos työhön sisältyi ääntämisohjeiden teko, palkkiot olivat usein 1,5–1,6 euroa per sivu. Toki vaihteluakin löytyi: palkkio saattoi jäädä noin euroon per sivu myös sellaisessa tapauksessa, että työhön kuului ääntämisohjeiden teko. Eräs vastaaja myös huomautti, että jonkun kustantamon ”oikoluvut” ovat todellisuudessa toimitustöitä, jotka teetetään oikolukuhinnalla.

Palkkiot käännöskirjojen toimittamisesta jäivät pienemmiksi kuin kotimaisen kaunokirjallisuuden puolella, mutta työkin on erilaista. Tyypillisesti hinnat pyörivät noin 1 000 euron molemmin puolin. Vaihtelua oli kuitenkin reilusta 500 eurosta lähes 1 900 euroon.

Kotimaisten tietokirjojen kustannustoimittamisen palkkioiden vertailua vaikeuttaa se, että niihin sisältyi paljon vaihtelevia lisätöitä, kuten alt-tekstien laadintaa, kuvatoimittamista, tekstien tyylittelyä taittoon, saavutettavuusmerkintöjä ja hakemistojen tekoa. Kyselyssä ilmoitetut palkkiot erinäisistä töistä vaihtelivat 300 eurosta reilusti yli 3 000 euroon.

Muista kirjallisuudenlajeista vastauksia tuli niin vähän, että niistä ei pysty tekemään yhteenvetoa. Yleisesti voi sanoa, että palkkioissa oli hyvin suurta vaihtelua.

Myös avovastauksissa kommentoitiin palkkioita. Eräs vastaaja kertoi näin: ”Minulla on riittänyt töitä, mutta töitä pitää tehdä todella paljon, jotta palkkiot riittävät elämiseen. Asuntolainaa ei Helsingissä näillä palkkioilla lyhentäisi. Kun keväällä otin vastaan sen verran töitä, että pääsisin 3000 euron kuukausilaskutukseen, jouduin tekemään töitä paljon myös iltaisin ja viikonloppuisin, jotta ehdin tekemään kaiken.”

Toinen kommentoi näin: ”En enää juuri tee kustannustoimittamista huonojen palkkioiden takia.”

Kysyimme myös, ovatko saadut palkkiot vastanneet toimeksiantojen työmäärää asteikolla yhdestä viiteen siten, että 1 tarkoittaa erittäin huonosti ja 5 erittäin hyvin. Kukaan ei kertonut toimeksiantojen vastanneen työmäärää erittäin hyvin, mutta yhden mukaan ne vastasivat työmäärää erittäin huonosti. Suurin osa eli 10 vastaajaa valitsi keskimmäisen vaihtoehdon 3. Seuraavassa kuvaajassa näkyy, miten hyvin palkkiot vastasivat vastaajien mielestä toimeksiantojen työmäärää asteikolla 1–5.

12. Ovatko saamasi palkkiot vastanneet mielestäsi toimeksiantojen työmäärää?

17 vastausta

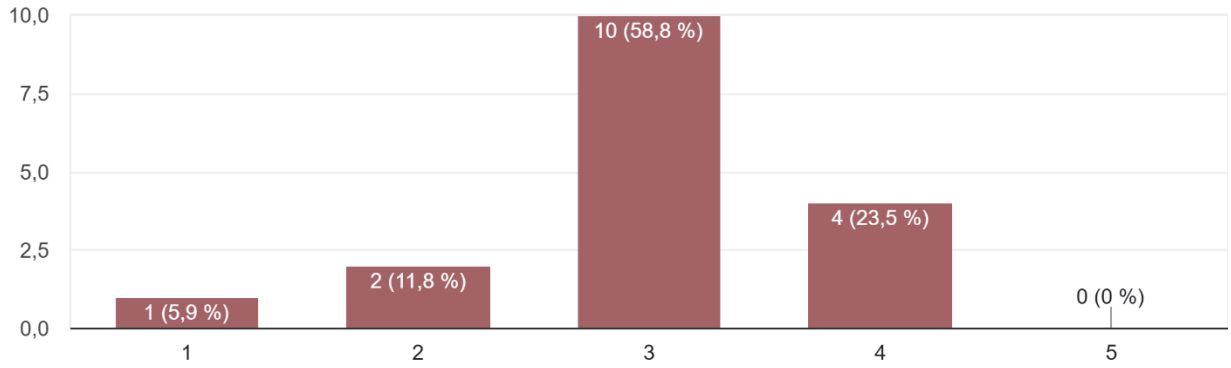

Yhteistyö kustantamoiden kanssa

Yhteistyö kustantamoiden kanssa ja toimeksiannoista sopiminen sujuu kyselyn mukaan pääosin hyvin. Kysymykseen tuli 16 vastausta, ja 14 valitsi valmiista vastausvaihtoehdoista, että kaikki on sujunut pääsääntöisesti hyvin. Kysymyksessä sai valita useita valmiita vastausvaihtoehtoja ja/tai jättää avovastauksen. Kolmen vastaajan mukaan palkkioiden sopimisessa on ollut ongelmia, kolmen vastaajan mukaan palkkioiden saamisessa on ollut ongelmia, ja kolmen vastaajan mukaan aikatauluissa on ollut ongelmia. Yhden mukaan muussa yhteistyössä on ollut ongelmia.

Avovastauksissa toistuva viesti oli, että palkkioista ei juuri voi neuvotella. Esimerkiksi näin: ”Palkkioista ei käytännössä voi neuvotella, kustantamot sanelevat.” Ja näin: ”Parista erityisen surkeasta palkkiosta olen joutunut vääntämään, ja siihen on tyrehtynyt töiden saanti siltä henkilöltä.”

Yhdessä avovastauksessa kiinnitettiin huomiota siihen, etteivät kustantamot välttämättä pidä kiinni sovituista aikatauluista eivätkä useinkaan erittele, mitä töitä toimeksianto sisältää. Vastaaja kirjoitti muun muassa näin: ”Usein projektien loppuvaiheessa ilmenee yllätystöitä, joista ei ole ollut aiemmin puhetta (esim. taittoon tyylittely tai saavutettavaa e-kirjaa varten kuvien alt-tekstien laadinta). Näistä lisäkorvausta ei aina tarjota mitenkään automaattisesti, usein pyytämällä toki saa jotain pientä.”

Se, että työt sisältävät hyvin monenlaisia asioita, tuli esille myös muualla kyselyssä. Palkkioiden erittelyjen perusteella freelance-kustannustoimittajat voivat varsinaisen kustannustoimittamisen lisäksi muun muassa oikolukea, antaa lausuntoja käsikirjoituksista, kirjoittaa markkinointitekstejä, tehdä äänikirjoihin ääntämisohjeet, tehdä taittokorjaukset, kuvatoimittaa, tyylitellä käsikirjoituksen taittoon, laatia asiasanahakemiston tai henkilöhakemiston, tehdä saavutettavuusmerkinnät ja paljon muuta.

Kysyimme freelance-kustannustoimittajilta myös, asioivatko he suoraan kirjailijoiden tai suomentajien kanssa ja miten yhteistyö on sujunut. Vastausten mukaan yhteistyö on sujunut pääosin hyvin. Neljä vastaajaa kertoi haasteista yhteistyössä.

Työtilanne ja tulevaisuus

Freelance-kustannustoimittajien työtilanteet vaihtelivat huomattavasti tammi-kesäkuussa 2025. Vain viisi seitsemästätoista vastaajasta kertoi, että töitä oli sopivasti. Kysymykseen pystyi valitsemaan usean valmiin vastausvaihtoehdon ja/tai avaamaan asiaa avovastauksella. Kysymykseen tuli tällaisia vastauksia:

- Viidellä töitä on ollut sopivasti.
- Seitsemällä töitä on ollut liian vähän.
- Kuudelle töitä on tarjottu enemmän kuin olen ehtinyt ottaa vastaan.
- Kuudella töitä on ollut liikaa, mutta taloudellisista syistä ne on ollut pakko ottaa.
- Kolmella töitä on ollut liikaa, mutta suhteiden säilyttämiseksi ne on ollut pakko ottaa.
- Neljä on kieltäytynyt ottamasta vastaan töitä, koska ei ole voinut hyväksyä tarjottua palkkiota tai muita toimeksiannon ehtoja.
- Kaksi on kieltäytynyt ottamasta vastaan töitä muista syistä.
- Kuusi on joutunut ottamaan vastaan töitä, joista mieluummin olisi kieltäytynyt.
- Neljä avasi lisäksi tilannettaan avovastauksella.

Lisäksi kysyimme, mitä vastaajat ajattelivat tulevaisuudestaan freelance-kustannustoimittajana. Tähänkin kysymykseen pystyi valitsemaan usean valmiin vastausvaihtoehdon ja/tai avaamaan asiaa avovastauksella. Kysymykseen tuli tällaisia vastauksia:

- Yksi viihtyy freelance-kustannustoimittajana ja pystyy elättämään työllä itsensä.
- Seitsemän viihtyy freelance-kustannustoimittajana, mutta työllä on vaikea tienata riittävästi.
- Neljä työskentelisi mieluummin työsuhteisena kustannustoimittajana taloudellisista syistä.
- Kaksi työskentelisi mieluummin työsuhteisena kustannustoimittajana muista syistä.
- Neljä harkitsee alanvaihtoa.
- Kolme työskentelee jo nyt toisella alalla ja tekee freelance-kustannustoimittajan töitä vain sivutoimisesti.
- Yhdeksän avasi lisäksi tilannettaan avovastauksella.

Eräässä avovastauksessa luki näin: ”Olen hyvä kustannustoimittaja, mutta arvostan itseäni huomattavasti enemmän kuin kustantamot, joille olen tehnyt töitä.” Toinen vastaaja kuvasi tilannettaan näin: ”Olen jo aloittanut opinnot toisella alalla, koska olen ollut tyytymätön. Pidän taukoa kustannustoimittajan töistä, mutta aion tehdä satunnaisia toimeksiantoja myöhemmin.”

Lopuksi

Kyselyn yhtenä tavoitteena oli parantaa freelance-kustannustoimittajien palkkiotietoisuutta, mutta koska otos jäi pieneksi, tarkkaa yhteenvetoa palkkiosta ei voi muodostaa. Se tuli kuitenkin selväksi, että vain kourallinen kyselyn vastaajista pääsi työsuhteisen kustannustoimittajan ansiotason tuntumaan. Jatkossa toivomme yhä useampia vastauksia. Myös palkkioperusteita tarkennetaan tuleviin kyselyihin.

Vastauksissa nousi esiin epäkohtia. Palkkiot ovat sen verran pieniä, että töitä on tehtävä hurjasti elääkseen. Tämä on johtanut uupumukseen asti. Osa kertoi palkkioista, jotka ovat niin pieniä, että niiden vastaanottamisesta on kieltäydyttävä. Osa kertoi, että töitä on tarjolla sesongittain kirjamarkkinoiden mukaan. Työt kasaantuvat niin, että kaikkea ei voi ottaa vastaan. Sesonkien väliin tulee työttömyysjaksoja tai on tehtävä muuta työtä.

Esiin nousi myös se, että toimeksiannoissa on epäselvyyksiä. Joko tilatessa ei suunnitella, mitä kaikkea freelancerilla ostetaan, tai hänellä pyritään teettämään ylimääräistä työtä maksutta. Selkeämpi sopiminen olisi molempien osapuolten etu.

Työsuhteisten kustannustoimittajien määrä on pienentynyt, ja kenttää muokkaavat myös esimerkiksi äänikirjamarkkinat. Alan tilanteen kartoittamiseksi tulisi hankkia tietoa siitä, kuinka paljon kustantamot teettävät työtä freelancereilla. Oletettavasti monikaan kustantamo ei selviäisi ilman freelancereiden panosta.